

Miljö- och Energidepartementet
Miljöprövningsenheten
103 33 Stockholm

m.registrator@regeringskansliet.se

anna.isberg@regeringskansliet.se

2018-10-25

Dnr.
M2016/03034/Me

Yttrande i ärende överklagande Slite skärgård naturreservat, Gotland

Naturskyddsföreningen Gotland anför följande, efter att ha tagit del av Länsstyrelsens bemötande av föreningens och Föreningen Rädda Vallevikens överklagan av beslutet om Naturreservatet Slite Skärgård. Naturskyddsföreningen instämmer med vad som framförs i "Rädda Vallevikens" inlägga i detta ärende (texten finns i avslutningen i denna skrivelse).

Komplettering

När Länsstyrelsen nu skapar det första mer omfattande skyddet för gotländsk marin miljö och motiverar myndigheten sitt beslut med att: "*Syftet med bildandet av naturreservatet Slite skärgård är att skydda och bevara ett unikt gotländskt skärgårdsområde med höga naturvärden både i vatten och på land, [...]. För Naturskyddsföreningen är det dock uppenbart att det övergripande syfte istället är att skapa ett friluftsområde utan att tillräcklig hänsyn tas till naturmiljön. Länsstyrelsen går så långt i sin ambition att verka för friluftslivet att man med reservatsföreskrifterna (7 kap 6 § MB) ger sig själv rätten att bygga anläggningar, bryggor, byggnader etc "där behov uppstår". Detta sätt att utnyttja Miljöbalkens regelverk riskerar leda till att "det skyddade" området bli mer exploaterat än omgivande skärgårdsområden, trots att det borde bli mer "skyddat". Inom den skärgård som ligger utanför reservatet ska normala lagstiftningen även fortsättningsvis reglera byggandet. Därmed har miljöorganisationer och sakägare möjlighet att överklaga beslut som missgynnar miljöintressen. Medan det för reservatsområdet, om beslutet vinner laga kraft, blir Länsstyrelsens tjänstemän som själva bestämmer bebyggelseutvecklingen, utan att miljöorganisationer kan få detta prövat med stöd av miljöbalken. Naturskyddsföreningen menar att samtliga föreskrifter som ger Länsstyrelsen möjlighet att uppföra anläggningar, utan prövning mot Miljöbalken, inom detta känsliga naturområde bör omprövas och den bebyggelse som bedöms nödvändiga ska preciseras i beslutet, medan tillkommande eventuell bebyggelse ska prövas enligt gängse lagstiftning.*

Vidare anser föreningen att allemansrätten inom det blivande reservatet behöver regleras, så att säl och fågelkolonier skyddas under häckningstid. Men även utanför "förbudsområden" måste t.ex. sportfiske förbjudas inom strandområden med häckande eller födosökande fågelliv. Fiske och båttrafik måste också regleras. Även jakt på säl måste förbjudas inom hela vattenområdet, inte bara 100 meter från stranden.

Kommentarer till Länsstyrelsens bemötanden (i huvudsak samma text som i skrivelse från "Rädda Valleviken"):

Om *beträdnadsförbud* eller *inte* (vår kursivering – vi använder konsekvent det vedertagna ordet *tillträdesförbud* utom i direkta citat från Länsstyrelsens text).

• LS skriver: "Fåglarna finns i området idag, trots att tillträdesförbud inte funnits tidigare"

Kommentar: Sydlig kärrsnäppa häckar inte längre CR, tobisgrisslan är av allt att döma borta NT, svärtan har minskat kraftigt NT, ejdern likaså VU. (CR = akut hotad, NT = nära hotad, VU = sårbar enligt den svenska rödlistan)

Att detta kan ha många orsaker är självklart, men det finns starka skäl att skydda dessa från mänskliga störningar i häckningsområdet, typ besökare på häckningsplatserna, båtar som kör igenom kullar vid stränderna.

• LS skriver: "En övertygelse om att Länsstyrelsen, genom att aktivt jobba med kanalisering av besökare, tydliga vägvisningsskyltar, stig/ledmarkeringar och stoppskyltar, kan uppnå samma syfte som ett juridiskt bindande *beträdnadsförbud* kan göra"

Kommentar: Denna kommentar är ju i stort sett helt irrelevant. Det handlar om öar och stränder dit folk kommer med kajaker, vattenskotrar och båtar - inte om skogsområden! Vi anser att LS ägnar sig åt önsketänkande, när man först ska marknadsföra besöksområdet i stor skala och sen med skyltar hindra folk att komma nära det som är intressantast, ovanliga fåglar, bon, ungar ... Vi bedömer att LS saknar dokumenterad erfarenhet av detta. Vi bedömer att man knappast har kännedom om andra ställen där det fungerar. Ska man sätta skyltar i vattnet vid stränderna där det står "Kör inte för nära fågelkullar?" eller "Stig inte iland här."

• LS skriver: "Länsstyrelsen har möjligheten att införa *beträdnadsförbud* genom ett så kallat tilläggsbeslut om det visar sig att (ett ökat) besöksantal har negativ påverkan på naturvärdena."

Kommentar: Uppföljning av vad som sker i naturreservat är omvittnat dålig på land, där det är relativt enkelt. Vilka extra anslag LS kommer att få för att följa upp de marina, i vattnet och på öarna, är högst osäkert. Vi betraktar LS uppfattning som önsketänkande. Vi tvivlar på att LS har kollat hur det är i andra reservat. Det finns många i Stockholms och andra skärgårdar med samma problematik.

Vi saknar övervakningsprogram och plan för finansiering av en sådan. Det har i seminarier i Almedalen de senaste två åren påpekats av många specialister att uppföljning av reservat, särskilt de marina är ytterst bristfällig. Denna kommentar gäller självklart även den marina delen av reservatet.

• LS skriver: "Länsstyrelsen är positiv till att testa detta tillvägagångssätt eftersom friluftsliv är ett av syftena med reservatet."

Kommentar: Egentligen en helt ologisk mening, men - återigen - det finns många reservat med dubbla syften av det här slaget och där tillträdesförbud fungerar väl. Friluftslivet begränsas endast i ringa mån av tillträdesförbud.

Frågan om reglering av båthastigheter

• LS skriver: "Länsstyrelsens bedömning är dock att båttrafiken i området inte är något problem..."

allt

Kommentar: Den som själv sett de mycket fåtaliga kullarna av ejder och svärta decimeras av nonchalanta förare av snabba båtar längs stränder och i trånga sund vet att denna bedömning är fel. Och med LS önskan om ökat friluftsliv kommer problemet att bli än större.

Våra invändningar är sammanfattade i detta avsnitt i överklagan

Föreningarna yrkar att föreskrifterna och skötselplanen görs om så att det blir en rimlig balans mellan kravet på skydd av naturen och önskemålet om underlättat tillträde för det rörliga friluftslivet. Beslutet till reservatet uppfyller inte detta krav och skyddet av naturen ges för liten vikt. Vid konflikt mellan målen naturskydd och friluftsliv måste naturskyddsintresset ges företräde.

Föreningarna menar att regelverket för naturreservatet inte kommer att medföra ökat skydd och därmed förbättrad bevarandestatus för de arter som finns inom det föreslagna reservatet. Regelverket enligt förslaget kommer däremot att underlätta och uppmuntra ökade besök i området, med risk för ökade störningar av fågellivet och det marina livet.

Det finns därmed ingen grund för påståendet att reservatet skulle bidra till uppfyllande av miljömålen "Hav i balans samt levande kust och skärgård" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Vi noterar att LS inte bemöter vår kritik mot att Miljömålen inte uppfylls trots att Länsstyrelsen på sidan 11 i beslutet skriver att "Naturreservatet förväntas positivt påverka miljömålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar och Ett rikt odlingslandskap.*"

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist
ordförande